

Bro sn^s fornm. nr 177.
Stenåldersboplats.

Bohuslän
Stångenäs härad
Bro s:n
Södra Ingeröd
Enerklev

Den 12 augusti 1950 inlämnat av fil. lic. Åke Fredsjö, Göteborg
en givna av schaktmästare Gustav Hedlund, Häller Brodal.

1 kruta,- 1 kärna,- 6 spin (fragment)- 2 kärnyor av flinta,-
1 föremål av flinta med bearbetning,- 5 skärver med tillknackning,-
skärver.

F. Enerklev, Bro s:n fornmännen nr 177.

104/
50

J.

Inv.n:o 78772 - 78779.
Bro s:ns fornminnen n:r 177.
Stenåldersboplats.

Bohuslän.
Stångenäs h:d.
Bro s:n.
Enerklev.

Värde Kr. 100:-
tillsammans med andra
fynd fr. Broom i Torsö
Gåva.

Den 12 augusti 1950 inlämnat av fil. lic. Åke Fredsjö, Göteborg
såsom gåva av schaktmästare Gustav Hedlund, Häller Brodaleh

1 knuta,- 1 kärna,- 5 spän (fragment)- 2 kärnyxor av flinta,-
1 föremål av flinta med bearbetning,- 5 skärvor med tillknackning,-
skärvor.

F. Enerklev, Bro s:ns fornminnen n:r 177.

v

61/
145Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

Bohuslän.
Stångenäs h:d.
Bro s:n
S. Ingeröd.
Enerklev.

Värde Kr. 25:-
tillsammom med
andra fynd i Bro o
Gåva.

Den 12 juli 1945 inlämnat av fil. kand. Åke Fredsjö, Göteborg
såsom gåva av schaktmästare Gustaf Hedlund, Brodalen.

74133-74174 14 knutor,- 17 kärnor,- 18 spån,- 2 ryggspån,- 1 grovt spån med tillknackade kanter,- 1 spån med tillknackning,- 4 skrapor med hög egg, 1 skivskrapa,- 1 spånskrapa,- 1 borr av flinta,- 1 borr av sten,- 2 knackstenar av sten,- 10 kärnyxor därav 2 eggänder och 3 nackändar,- 8 skärvor med tillknackning,- 2 spetsredskaps,- 1 skivyxa. (Sandarnatyp),- 1 simpel kärnyxa,- 1 skärva med två tillknackade inbuktningar,- 5 skärvor av flinta med tillknackning,- 1 skärva av kvartsit med tillknackning,- 5 skärvor av kvartsit,- 9 skärvor av flinta.

a) från boplatssens nedre del, där kulturlagert finns.

54 osignerade skärvor.

1 knuta,- 2 kärnor,- 2 spån,- 1 skivskrapa av flinta,- 1 skrapa av sten,- 2 borrh,- 3 kärnyxor,- 1 skivyxliknande skärva,- 2 skärvor med tillknackning,- skärvor.

b) från boplatssens övre del, 0 - 40 m ovanför a) ej synligt kulturlager.

74196-74209

30 osignerade skärvor.

Funna å Enerklev, s. Ingeröd i Bro socken, Bohuslän.

Bro s:ns fornminnen n:r 177 a och b. Se Ekonomiska kartbladet 55 Brastad NV.

93/
48

Den 15 september 1948 inlämnat av dr Nils Niklasson, Göteborg, såsom gåva av herr Gustaf Hedlund, Brodalen:

74175-74195.

1 knuta,- 2 kärnor,- 1 spånkärna,- 12 spån,- 2 spåm med tillknackad kant,- 1 hyvelskrapa,- 1 kniv,- 2 grova borrh,- 2 mindre borrh,- 5 kärnyxor,- 2 föremål med bearbetning,- 4 skärvor med tillknackning,- 1 ryggspån med tillknackade kanter,- 1 spån med tillknackad kant och spets,- 1 trindyx (?!), skadad vid nacken,- 1 knacksten av granit,- 5 skärvor med tillknackning,- 11 skärvor.

125 osignerade skärvor.

Bro s:ns fornminnen n:r 177 a.

Bohuslän.
Stångenäs h:d.
Bro s:n.
Södra Ingeröd
Enerklev.

Den 26 juli 1945 inlämnat av fil. kand. Åke Fredsjö, Göteborg såsom
boplatsfynd.

Från ruta 1, övre delen.

Inn.nr 74210-74217.

1 kärnyxa, - 1 skivskrapa med hög egg, - 1 spän med tillknackning, - 2 skärvor med tillknackning, 1 skärva av kvartsit med tillknackning, - 1 trindyxliknande sten, - 9 skärvor av flinta därav 2 svallade. 1 skärva med skrapa.

Från ruta 1, undre delen.

74218-74222.

16 spän därav 2 svallade, - 2 små kärnor, - 3 skärvor med tillknackning, - 28 skärvor därav 16 svallade och 5 skärbrända. 1 kniv.

175 skärvor signerade

Från ruta 2, övre delen.

74223.

1 hög skrapa.
3 knutor, - 1 kärnor, - 3 spän, - 1 spän med tillknackning, - 1 skärva av kvartsit, - 9 skärvor av flinta därav 5 svallade.

82 signerade skärvor.

Från rutorna 2-3 övre delen.

74230-74235.

3 knutor, - 2 kärnor, - spän, - 2 skärvor med tillknackning, - 9 skärvor av flinta därav 6 svallade, - 2 skärvor av kvartsit.

95 signerade skärvor

Från ruta 3, undre delen.

74236-74244.

6 knutor, - 2 spän, - 1 skivskrapa, - 1 kniv (2) 2 kärnyxor, - 1 kärnyxa otypisk, - 7 skärvor med tillknackning, - 9 skärvor av flinta därav 5 svallade. 2 skärvor m. tillslagning, 103 signerade skärvor.

Från ruta 4, övre delen.
74245-74253.

2 knutor, - 5 spän, - 2 spän med tillknackning, 1 blockskrapa, - 1 blockborr (?) med avbruten spets, - 1 trindyx av sten, nacken avslagen, - 5 skärvor med tillknackning 3 skärvor av flinta 5 svallade, - 2 skärvor av kvartsit.

261 signerade skärvor

Från ruta 4, undre delen.

74254-74259.

5 knutor, - 8 kärnor, - 15 spän, - 5 skärvor med tillknackning, - 12 skärvor av flinta därav 4 svallade och 3 skärbrända, - 6 skärvor av sten.

288 signerade skärvor.

forts.

Forts.

Från ruta 5, övre delen.

Ino.n:o 74260-74270 (kniv)

av lätt porös bergart
1 knuta,- 5 kärnor,- 1 spän,- 1 spän med tillknackad kant,- 1 kärna av kvartsit,- 1 knäcksten av granit,- 1 kärnyxa,- 5 skärvor med tillknackning,- 9 skärvor av flinta därav 6 svallade,- 4 skärvor av kvartsit.

177 osignerade skärvor.

Från ruta 5, undre delen.

" 74271-74285,

12 knutor därav 1 begagnad som knäcksten,- 6 kärnor,- 15 spän,- 2 skivskrapor (?) 2 spänborr,- 1 borr,- 1 kärnyxa (nackändan),- 1 simpel trindyxा, nacken avslagen och skadad vid äggen,- 3 små trekantiga skärvor med tillknackad spets,- 1 block till kärnyxa (?) - 7 skärvor med tillknackning,- 16 skärvor av flinta därav 9 svallade och 1 skörbränd,- 4 skärvor av kvartsit och jordprov.

613 osignerade skärvor.

Från ruta 6.

" 74286-74304,

4 knutor,- 15 kärnor,- 1 kärna avslagen skiva,- 23 spän,- 1 kärnskrapa,- 1 spånskrapa,- 2 spänspetsar,- 1 spän med tillslagen spets,- 1 borr (?) - 3 spän med tillknackning,- 1 kärnyxa (?) fragment,- 5 knäckstenar av kvartsit,- 1 bränt stycke, del av knäcksten,- 14 skärvor med tillknackning,- 15 skärvor av flinta därav 9 svallade,- 2 skärvor av kvartsit.

560 osignerade skärvor.

74305-74324.

Ols! 1 knuta,- 3 kärnor,- 1 spånkärna,- 7 spän,- 1 stort borr av kvartsit,- 4 kärnyxor därav 1 med avslagen egg,- 1 skivyxa, otypisk,- 1 trindyxा, skadad vid äggen,- 1 knäcksten av flinta,- 3 knäckstenar av granit,- 2 skärvor med skrapkant,- 1 spånskrapa (?) - 1 skärva av sten med tillslagning,- 1 skärva av kvartsit,- 6 skärvor av flinta därav 2 svallade och 1 skörbränd.

52 osignerade skärvor.

De flesta funna i höjd med det undersökta området och S om detta.

74325-
74332

1 knuta,- 2 kärnor,- 2 grova borrh,- 1 skivborr,- 1 kärnyxa,- 1 skivyxa,- 1 skärva med bearbetade kanter,- 8 skärvor.

Ols!

De flesta funna på högre liggande mark än det undersökta området.

Insaml. av herr Hedlund.

74333.

1 redskap med helt tillslagna längskanter och djup konkav tillknackad egg (spånskrapa?) hörnskrapa(?)

Funnen på vägen mitt för huset i från boplatserna utkört fyllnadsmaterial.

Funna på stenåldersboplats, Enerklev, Södra Ingeröd, Bro s:n, Bohuslän

Insamlat och undersökt av fil. kand. Åke Fredsjö, Göteborg.

Bro s:n:s fornnminnen n:r 177.

Rapport angående nyupptäckt boplats från den äldre stenåldern vid Enerklev, Södra Ingeröd, Bro socken, Bohuslän.

Den 7 juli 1945 fick Göteborgs museums arkeologiska avdelning per telefon anmälan från schaktmästare Gustaf Hedlund (adr. Häller, Brodalen), att en stenåldersboplats upptäckts vid Enerklev, Södra Ingeröd i Bro sn, Bohuslän, under ombyggnad av vägen Ingeröd - Svensvik. Vid den besiktning av fyndlokalen, som undertecknad förordnades företaga och som ägde rum den 11 juli, avtalades med hr Hedlund, som var arbetsledare för det nämnda vägbygget, att museet skulle beredas tillfälle att undersöka ett litet parti av boplatsen, vilket var dömt att försvinna eftersom det låg i linjen för det ännu ej grävda vägdiket. Undersökningen, som företogs den 23 - 25 juli, utfördes av undertecknad med biträde av hr Hedlund.

Boplatsen är belägen omedelbart NV om egnahemslägenheten Enerklev (= Ingeröd ~~litt.~~ 2⁹), i översta delen av den ganska branta stigning som terrängen gör V om åkrarna. Se ekonomiska kartan över Bohuslän, blad 55 Brastad NV.

Terrängförhållandena på och vid boplatsen torde framgå av foto 1-3, kartskissen i bil. 1 - obs! ej noggrann mätning - och höjd-diagrammet i bil. 2. Det senare har konstruerats efter det för vägbyggnaden uppgjorda diagrammet (i samma längdskala men i höjdskalan 1:100).¹⁾ Som detta ej angav höjden över havet, vilket med hänsyn till boplatsen var av vikt veta, företogs en avvägning från den på ekon. kartan angivna fixpunkten 13,55 vid N. Ingeröd till den 80 m S om manhuset på Åker litt. 2² belägna punkt på landsvägen, varifrån bivägen till Enerklev och Svensvik skall utgå. Denna punkt, för vil-

1) Diagrammet ger ej ett fullt riktigt tvärsnitt av terrängen från landsvägen vid Ingeröd till högsta punkten V om Enerklev, eftersom detsamma följer vägen. Men felet är ganska obetydligt. Medan nämnda sträcka mätt längs vägen, som diagrammet visar, är 640 m, är enl. ekon. kartan samma sträcka fågelvägen något kortare eller 620 m.

ken diagrammet angav en höjd av 13,40 m, befanns vid avvägningen ligga 8,69 m ö.h. Skillnaden (4,71 m) främräknades den för högsta punkten vid Enerklev på diagrammet angivna höjden (48,00 m), som alltså visade sig ligga 43,29 m ö.h. Vägen här var emellertid redan färdigbyggd och den ursprungliga högsta punkten lät sig ej fastställa. Diagrammet utvisade emellertid att den nya vägen här sänkts c:a 30 cm. Till utgångspunkt för fortsatt avvägning togs därför den nuvarande vägens högsta punkt, som med en mycket liten felmarginal kunde sättas till 43,00 m ö.h. Från denna punkt (43,00) skedde därefter avvägning till en i närheten av det undersöpta området liggande punkt i fast berg, 40,61 (se skiss, bil. 2), varifrån den vid undersökningen företagna avvägningen sedan skedde.

Vid ombyggnaden av vägen genom det trånga passet omedelbart V om Enerklev påträffades på ömse sidor av vägen en mängd artefakter av flinta. Dessa, som tillvaratagits av herr Hedlund, överlämnades vid mitt första besök såsom gåva av honom till Göteborgs museum (se fyndförteckn. nedan). Efter de upplysningar jag fick av Hedlund har flintförekomsten angivits (genom streckning) på kartskissen. Särskilt riklig var flinttillgången vid passets början i SO. Under grästorven var här även ett svartare skikt att se, tydligt det egentliga boplatsslaget. På vägens södra sida återstod egentligen ingenhet av detta svarta lager. Vägdiket var på denna sida färdiggrävt och Ö om det här brant stupande berget hade omfattande plåheringsarbeten företagits vid egnahemslägenhetens uppförande. N om vägen var diket däremot ännu ej grävt. Här inramade bergsknaltarna en liten, triangulär, svagt åt SO sluttande ängsbacke. Det svarta skiktet syntes tydligt i slänten mot vägen och det kunde på goda grunder antagas, att den lilla backen utgjort en central del av boplatsen. Som en god uppfattning om dennes innehåll lätt skulle kunna erhållas genom utgrävning av det smala partiet närmast vägen, vilket vägdiket ändå skulle komma att borttaga, avtalades som nämnt med hr Hedlund, att detta skulle få kvarstå, till dess en undersökning av detsamma hunnit företagas.

Under mellantiden mellan besiktningen och utgrävningen hade hr Hedlund tillvaratagit ytterligare en del artefakter (se fyndförteckningen).

Vid undersökningen uppmättes längs vägen ett 5 x 1 m stort fält, vilket kvadratmeterindelades (rutorna 1-5 på skissen i bil. 2). Fältets kant mot S renschaktades och profilen i bil. 3 ritades. Lagerföljden var uppifrån och ned denna:

- 1) Grästorv (mylla), 10-15 cm tjock, dess undre del flintförande;
- 2) Grus- och sandskikt, 25-40 cm tjockt, överst av ljusbrun, nedåt av mörkare färg, med någon kolinblandning, i dess helhet flintförande;
- 3) Grusskikt, 8-15 cm tjockt, svartfärgat av kol, ^{stoft} praktiskt taget utan flinta;
- 4) Morängrus, överst något lerhaltigt.

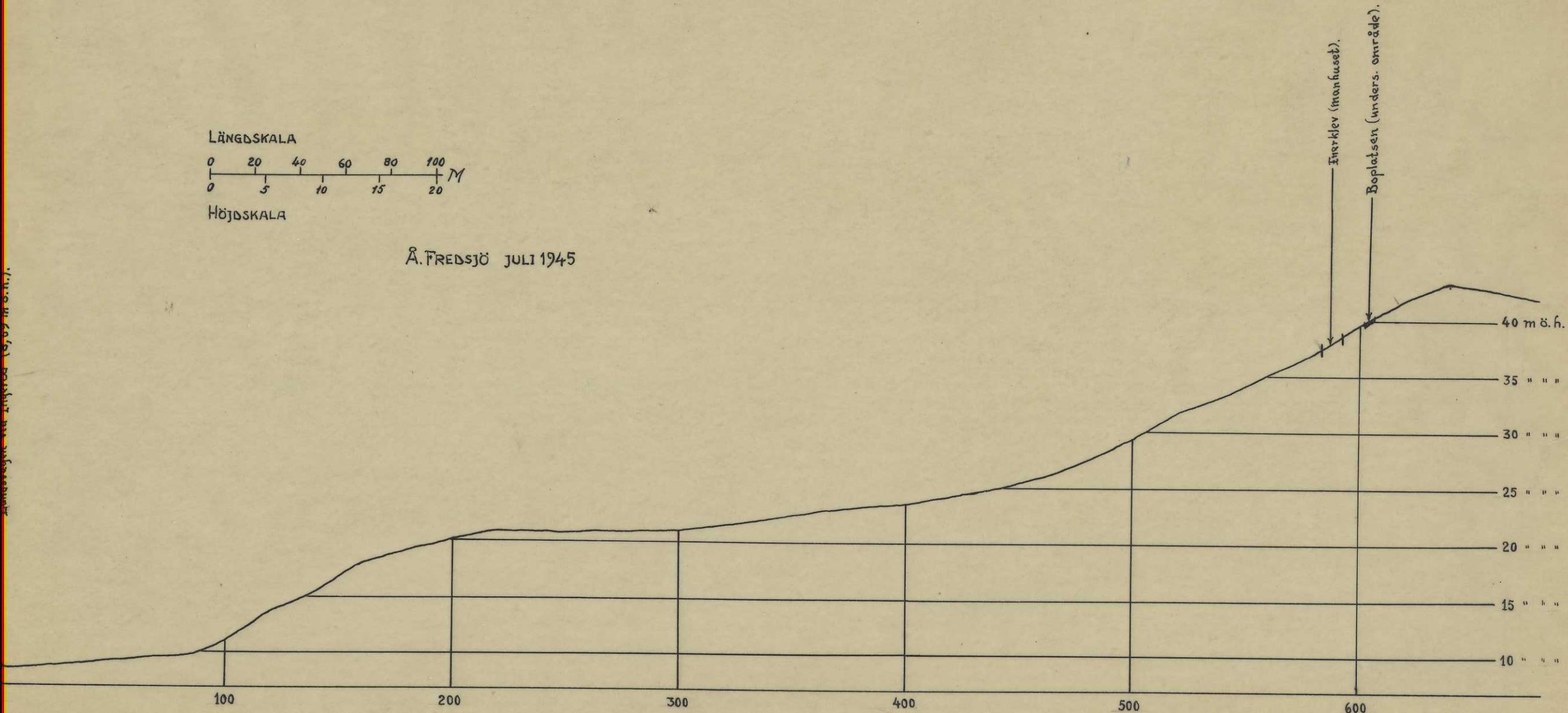
Vid utgrävningen gjordes beträffande fynden blott den uppdelningen, att de i matjordslagret funna flintorna höllos för sig. I Fyndförteckningen angivas dessa såsom från "övre lagret" eller "ö", i motsats till de i skikt 2) funna, vilka förtecknas såsom från "undre lagret" eller "u". Som flintmängden visade sig tilltaga västerut - i ruta 1 påträffades c:a 200 skärvor, i ruta 5 ungefär det tredubbla - utgrävdes utanför ruta 5 ytterligare en ruta, nr 6. Även denna visade mycket stor flinthalt, trots att det flintförande lagret här var betydligt grundare. Berget låg här på ett djup av blott 30-40 cm under markytan. Svallad flinta förekom utanför ruta 1 i mycket obetydlig omfattning, men i denna ruta var svallningsprocenten mycket hög, c:a 80 %. Här förekom även en hel del stora kullerstenar. Markeringen en dåtida strand?

Göteborg den 13 augusti 1945

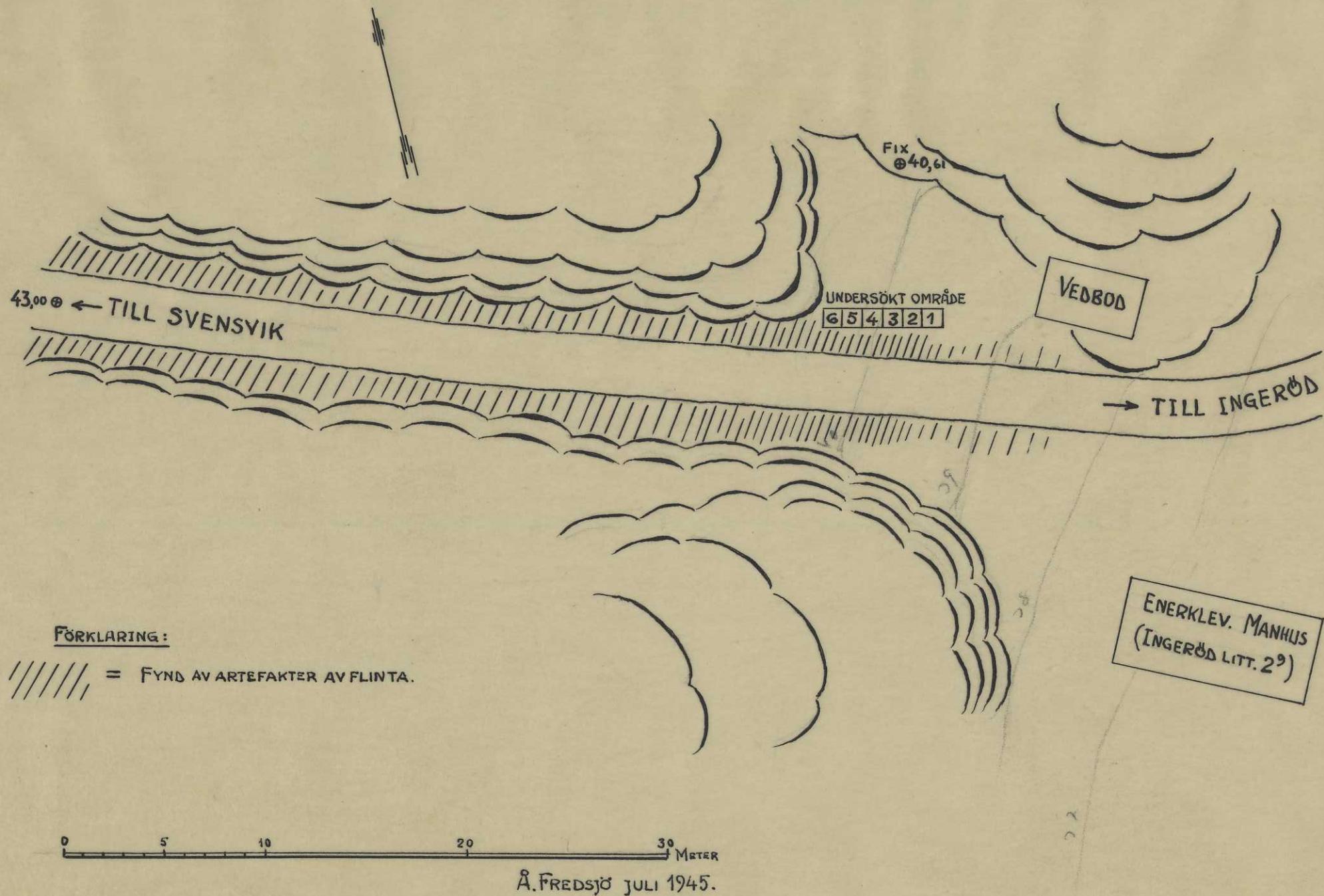
A. F.

Bifogas: 3 ozalidkop. bilagor, 3 foton, 1 fyndförteckning.

HÖJDDIAGRAM ÖVER VÄGEN INGERÖD - ENERKLEV (SVENSVIK), BRO S:N, BOHUSLÄN.

BOPLATS FRÅN DEN ÄLDRE STENÅLDERN VID ENERKLEV, S. INGERÖD, BRO S:N, BOH.

61/45
Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

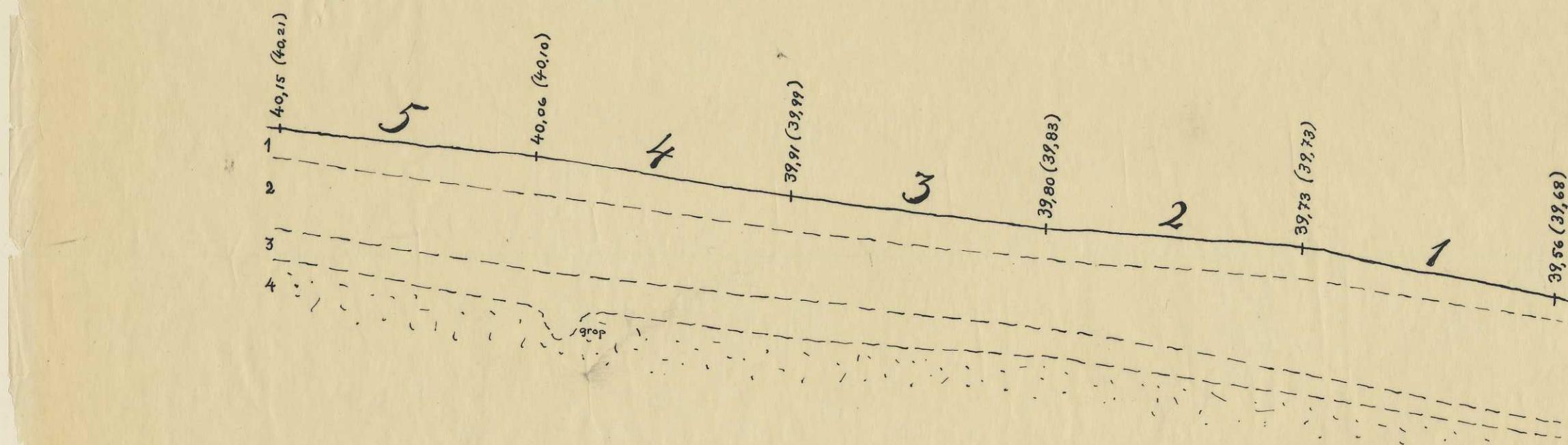
BOPLATSEN VID ENERKLEV, INGERÖD, BRO S:N, BOHUSLÄN.

PROFIL omedelbarf S om de undersökta rutorna 1-5 (6).

Anm. Höjdifferorna inom parentes hänföra
sig till punkter belägna 1 m längre åt N.

Lagerföljd:

1. Gräsborr (mylla), dess undre del flintförande;
2. Grusrikhet, upp till gulbrunt, ned till av mörkare färg (med någon kolinblandning),
flintförande, "kulturlager";
3. Svart sand- och grusrikhet, svagt kolhaltigt, praktiskt taget fritt från flinta;
4. Moränggrus, överst något lerhaltigt.

Längd- och höjdskala.

Å.FREDSJÖ JULI 1945

{ Rata 1 övre delen : 15 skärvor, dina 1 bränd, 7 skärvor, dina 1 bränd
1 hämxa (delvis avv. sva. huvud) 6 skärvor med th. (dina 2 med sheepant) 1 spän u. th.
1 skärvor med th. 1 skärvor med th. 1 spän u. th.
Rata 1 undre delen 216 smale. skärvor, dina 7 brända; 27 skärvor,
2 svall. mikrospän

Rata 2. övre delen 1 hög sheepa,
2-3 " " 3 skärvor, 2 knävor, 1 spän, 1 spän u. th.,
7 knävor u. th. dina 2 med sheepant

Rata 2 undre delen 1 hämxa (rest av hämxa?), 3 knävor dina
1 med tredag., 2 knävor u. th (dina 1 avv. sva
knälasten), 1 hämxa av knälast (svaborr?)

Rata 3 undre delen : 7 knävor (1 avv. sva knälasten) 3 hämxytor, spän,
1 hämxa, otjuska, 1 hämxa, 1 knövhärap, 7 knävor u. th.
2 mikrospän.

Rata 4 övre 2 knävor, 10 brabbor (spän av), 1 tunn spän, ringel,
5 spän, 2 spän u. th., 5 skärvor med th. 1 hög sheepa.
" 4 nedre : 1 knövhämar, 12 knävor, 6 knävor u. th., 8 spän,
6 mikrospän, 1 spän u. th., etc

Rata 5 " : 5 skärvor, 1 knäta, 1 hämxa av konstlit, 1 knälasten av granit,
1 hämxa, 1 hämxa u. th. (spän spän, 1 spän med sva
knälasten best. tunn. den andr. tunn knälasten),
" 5 " : 17 skärvor (dina 1 av knälasten) 2 block (tun hämxytor).
1 hämxa, ringel, med röda, 1 hämxa (kärliga.),

2 knövhärap, 2 spänbort (den ena grön, den andr. med vitt
spets), 3 svar spän, dubbeldrag, utformade, 1-10 knävor med th.,
1 geod spän u. th., 3 spän, 1 mikrospän u. tredag. av spän p
om svin, 8 mikrospän,

Rata 6 : 3 knälastear av konstlit, 18 knävor, 2 häm fragment,
1 hämxytor (av spän 1 fragment) 10 spän, 4 mikrospän, dina 1 svallat
3 spän u. th., 1 mikro. hornspet, 1 spän sheepa (fragt.), 1 ned spän
spets, 1 hög bränd sheepa, 22 skärvor u. th. 1 brist sheepa
(dina knälasten)

Fasalat under vattenhängen (de flesta finns på högre
liggande mark än det undervata området)

2 kärnor, 1 knuta, 2 blåborr, 1 blåborr, 1 kärnxa, 2 skärror
med tillskoning (den ena röryx. den andra längstbörande), 1 spän,
5 skärror.

Fasalat under vattenhängen (de flesta finns i höjd med
det undervata området och 8 om detta)

4 kärnor, 1 knuta, 3 knäckstenar av granit, 1 d. av flinta,
4 kärnixer (dessa 1 blått knäckkor), 1 röryxa, öppista,
1 knäryxa, knad i eggstål, 2 skärror med rörfibulat
7 skärror med t.k., 7 spän, 1 skärra av grönsten, med t.k.,
1 knabbor av konstlit, spetsen av, 1 skärra av konstlit,
55 skärror

F. på väggen innanför muren på Lnekklen från boplatsens sikt
byggmateriel: en redskapsredskap tillskona längshanter och
drys, konkav schist och terrakotta (spänlumpa, 2 hörnspetsar;)

Fasalat under berghängen (de flesta från boplatsens undre
och lägre liggande del):

14 knuter, 17 kärnor, 20 spän, 2 ryggspän, 1 spottspän med tillh. knuter,
1 spän med th., 8 spetsar m. hig egg, 1 blåborr, 1 spindelhaga
1. borr, 1 lura av sten, 2 knäckstenar av granit, 19 kärnixer, dina,
2 eggstål och kartändor, 1 röryxa (Sandeciatyp), 1 ringel kärnxa,
1 skärra m. th. labukta, 8 sp. m. th., 1 skärra av konstlit m. th., 63 sk.,
5 sk. av konstlit,

Fasalat under brantningen (de flesta från bopl. högre del):

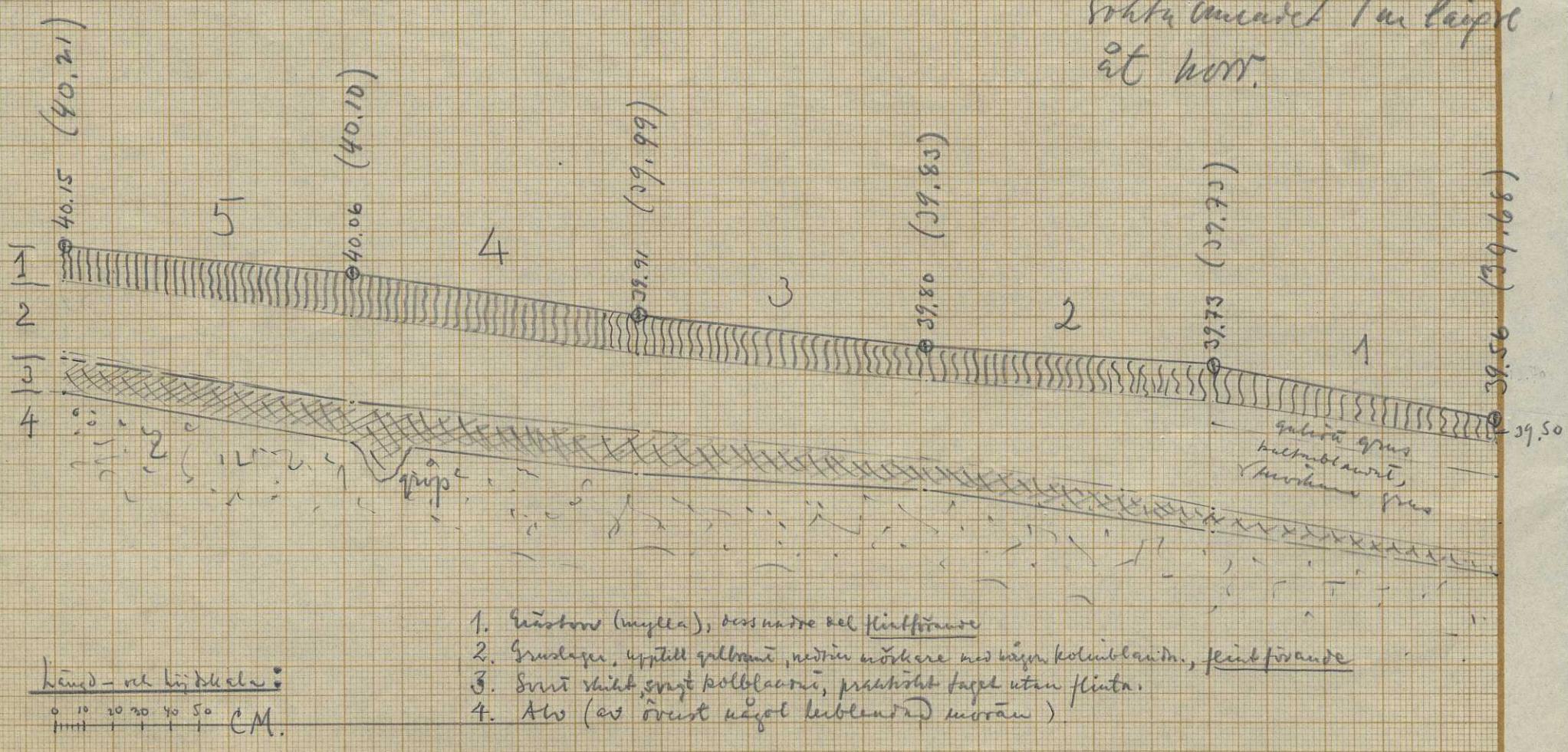
1 knuta, 2 kärnor, 2 spän, 1 blåborr, 1 röryxa av sten, 2 borr, 3 kärnixer,
1 ringelhaga skärra, 2 skärror m. th. flintor.

61/45 Göteborgs Museum
Arkeologiska avdelningen

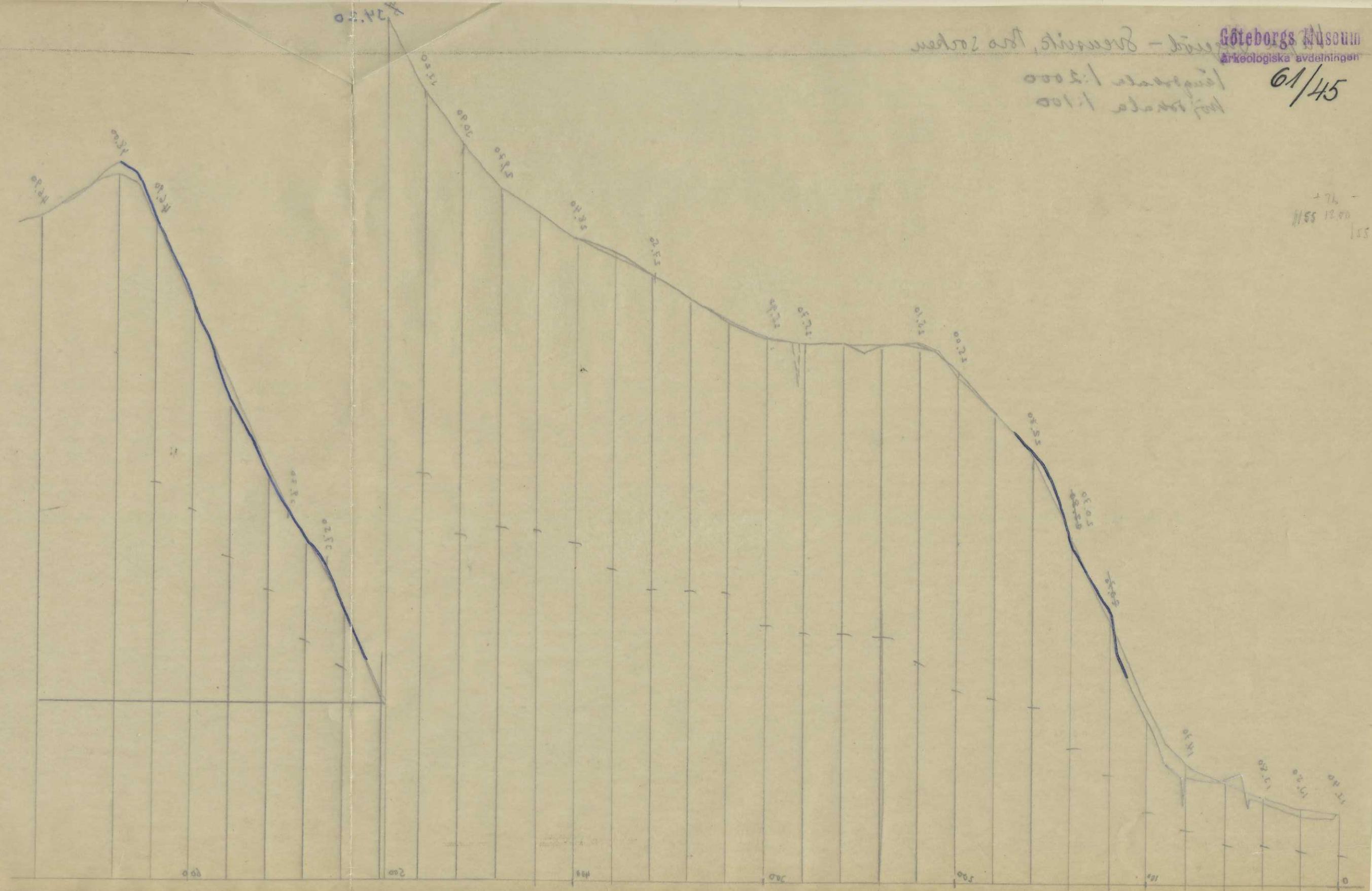
N.J.GUMPERTS PÄPPERHANDE A.B. GÖTEBORG
 $m = 2,5\text{m}$

Boplatsen vid Eneklint, Ingåvind, Kungsbacka.

profil omedelbart S om de undersökta
rutorna 1-5(6)

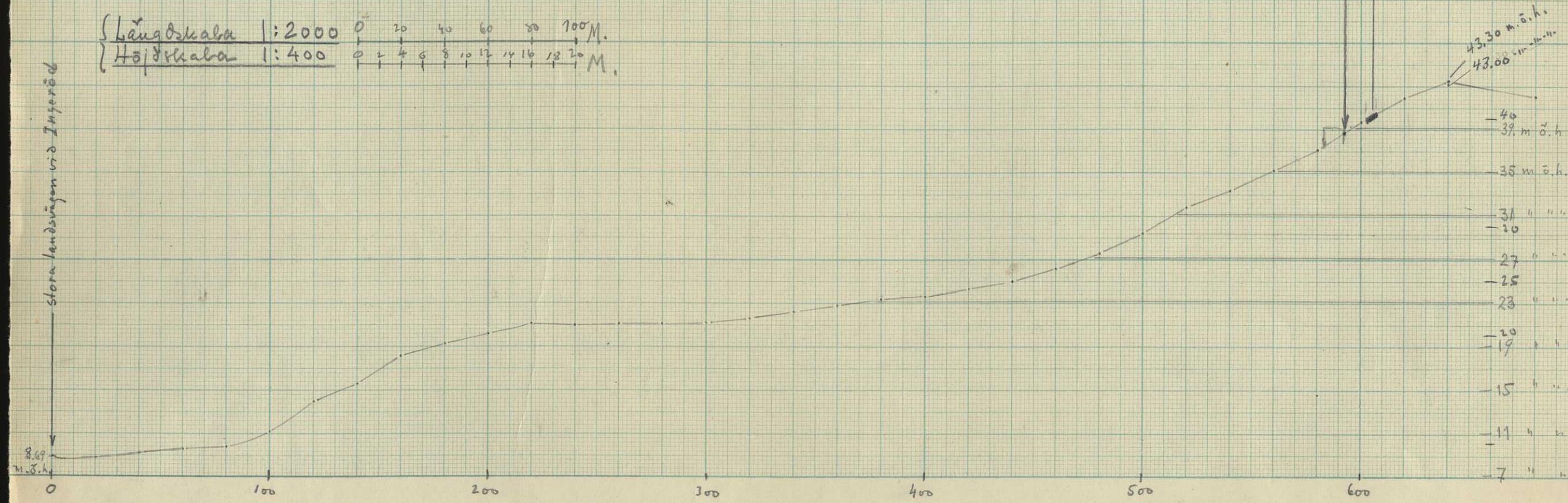

medelv vdt, stenverk - *Göteborgs museum*
arkéologiska avdelningen
61/45

Höjdadiagram över vägen Ingeröd - Enektlev (Svensvik)

Sträckan är nästan rak. Medan avståndet från landstugan till hörnsta punkten V m Enektlev är, mått längs vägen 640 m, vilket enligt ekon. Kartan samma strecka förlängen mått 620 m.

Bohuslän.

Stenåldersboplats.

Stångenäs h:d.

Bro s:n.

S. Ingeröd.

Enerklev.

Foto 1. Efter plåt n:r a 1726. B4417
Boplatsen belägen på den filla branten
mellan vedboden och bergknallen till
vänster. Vid vägen ses den skärning som
försakade grävningen. - Från D.

Foto 2. Efter plåt n:r a 1727. B4418
Boplatsen ligger framför vedboden.
I bakgrunden Brofjorden. - Från E.

A. Fredsjö foto 11.7.1945.

Bro sockens fornminnen n:r 177.

Bohuslän.

Stenåldersboplats.

Stångenäs h:d.

Bro s:n.

S. Ingeröd.

Enerklev.

Foto 3. Efter plåt n:r a 1728. **B4419**
Den ny anlagda vägen från Ø.

A. Fredsjö foto 11.7.1945.

Foto 4. Efter plåt n:r a 1729. **B4420**
Jfr foto 2. - Från SSW.

A. Fredsjö foto 25.7.1945.

Bro sockens forminnen nr 177.

Bohuslän.

Stenåldersboplatser.

Stångenäs h:d.

Bro s:n.

S. Ingeröd.

Enerklev.

Foto 5. Efter plåt n:r a 1730. B4421
Som föreg., men på närmare håll.
För undersökningen. - Från S.

A. Fredsjö foto 23.7.1945.

Foto 6. Efter plåt n:r a 1731. B4422
Som foto 1. - Från S.

A. Fredsjö foto 25.7.1945.

Bro sockens fornlämnen nr 177.

Bohuslän.

Stenåldersboplats.

Stångenäs h:d.

Bro s:n.

S. Ingeröd.

Enerklev.

Foto 7. Efter plåt nr. r a 1732. B4423
Bäcken vid Enerklev med boplatsen
under undersökning till höger.
Från 1930.

Foto 8. Efter plåt nr. r a 1733. B4424
ungefärlig fortsättning åt N (ill
höger) av bild foto 7. - Från 1930.

Å. Fredsjö foto 25.7.1945.